

МРЕЖА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

е-билтен

бр.07

јули - декември 2013

ИЗДАВА

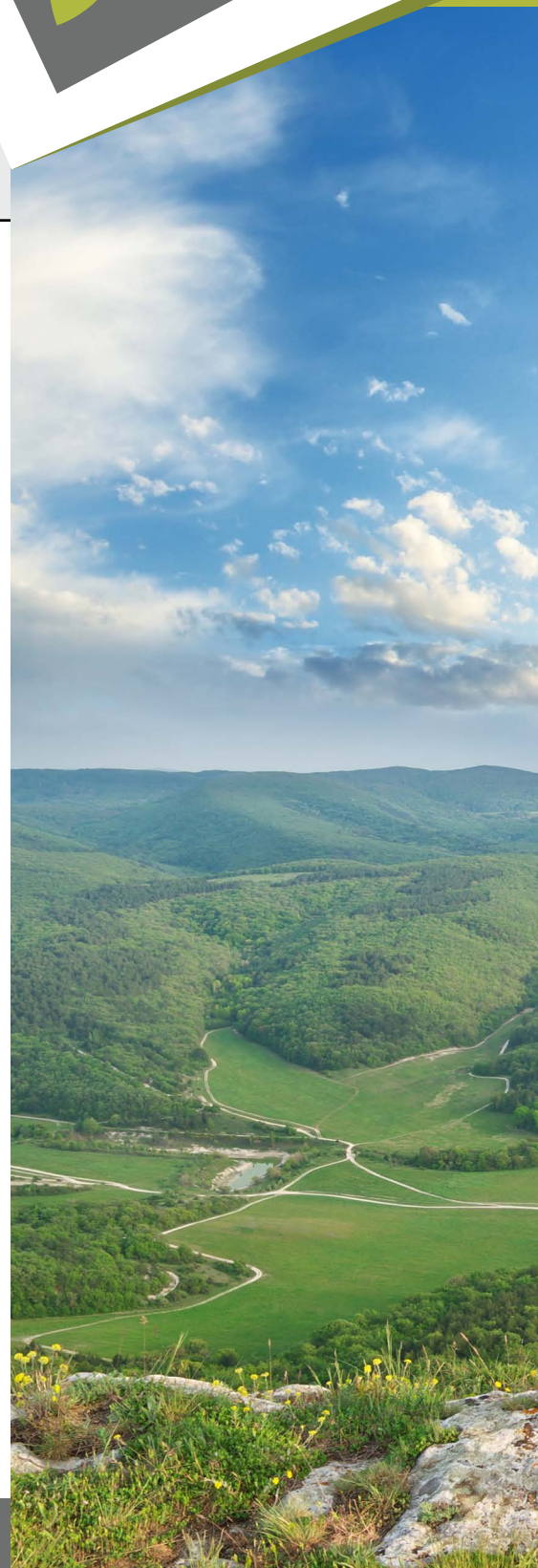
Мрежа за рурален развој на
Република Македонија
www.ruralnet.mk
email: info@ruralnet.mk

ул. Коста Веселинов 3а
1000 Скопје
Р. Македонија
Тел: +389 (2) 3075 506
Факс: +389 (2) 3075 503

Во овој број...

1. АКТИВНОСТИ НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА ЕТНО БЕБА ОД КУМАНОВО 2
2. ОТВОРЕНО СТУДИО: „МОДРАТА ПЛАНИНА“ ВО АРТ ПОИНТ – ГУМНО 3
СЕДМОТО СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ ВО ЧЕСТ НА ВЕЧНИОТ ЖИВОТ НА БРАЌАТА ЉУБЕ И ВЛАДО ЦВЕТАНОВСКИ 4
3. ОСТВАРЕНА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ ЦЕНТАРОТ ЗА ОДРЖЛИВОСТ И НАПРЕДНА ЕДУКАЦИЈА И DUNA VISION 6
4. КАМПАЊА НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА „ЕКОЛОГИК“: НА РАБОТА СО ВЕЛОСИПЕД ... 7
АКТИВНОСТИ НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА ЕКОЛОГИК ВО ПЕРИОДОТ ОД ЈУЛИ ДО НОЕМВРИ 2013 8
5. СОРАБОТКАТА НА ИРЗ СО МРР НА РМ .. 9
6. ЗПЕР - ЛОКАЛНА АКЦИОНА ГРУПА - КОЧАНИ 10
ОДРЖАН СЕМИНАР НА ТЕМА „ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕФИКАСНОСТА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ КОМУНАЛНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА“ 11
7. ПРОМОЦИЈА НА КРУШЕВСКАТА КУЛТУРА И ТРАДИЦИЈА 12
8. ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА „КАРПИНО 2013“ ВО РАМКИ НА 11-ТА МЕЃУНАРОДНАТА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА 13
9. ЕДУКАТИВНО ПРЕДАВАЊЕ ЗА РАК НА ДОЈКА 14
10. ГОДИШНО СОБРАНИЕ НА МРЕЖАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ 15

11. МРР УЧЕСТВУВАШЕ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЕВРОПСКИ ПРАШАЊА 16
12. УЧЕСТВО НА МРЕЖАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА МАНИФЕСТАЦИЈАТА „ПРЕСПАНСКИ ЈАБОЛКОБЕР“ 17
13. СТУДИСКА ПОСЕТА ВО ИЗРАЕЛ 18
14. СТУДИСКА ПОСЕТА ВО ИТАЛИЈА 19
15. КАРАВАНОТ ЗА КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ ИМ ПОМАГА НА РУРАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ ДА СЕ АДАПТИРААТ 20
16. МРЕЖАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО СТУДИСКА ПОСЕТА НА САД 21
17. ОТПОЧНУВАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА ПРОМОЦИЈА НА ЛЕАДЕР ПРИСТАПОТ ВО ЈУГОИСТОЧНИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН НА РМ 22
18. СПОДЕЛУВАЊЕ НА ДОСЕГАШНИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ДОСТИГНУВАЊА ОД ПРОЕКТОТ НА УСАИД ЗА АДАПТАЦИЈА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО КОН КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ 23
19. ВКЛУЧУВАЊЕ НА МРР ВО ПРОГРАМАТА НА УСАИД ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ - ППРО 24
20. КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА СЕМЕЈНО ЗЕМЈОДЕЛСТВО ВО БРИСЕЛ 25
21. УЧЕСТВО НА МРР НА РМ ВО 28 СОБРАНИЕ НА ПОСТОЈАНАТА РАБОТНА ГРУПА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА 26
22. ОБЈАВЕНА КНИГА ОД ПРЕПАРЕ 27
23. УЧЕСТВО НА МРЕЖАТА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА НА ПРВИОТ ЕВРОПСКИ РУРАЛЕН ПАРЛАМЕНТ 28

Активности на организацијата ЕТНО БЕБА од Куманово

Организацијата Етно Беба од Куманово, во последните шест месеци активно работи и учествува во голем број настани насочени кон афирмација и зачувување на културата и традицијата во Македонија.

На 3 ноември 2013 год. во Куманово, Етно Беба, во соработка со уште една организација – членка на МРР, Козјачија во срцето, организираа Манифестација наречена „Селска трпеза и градска софра“. Целта на настанот беше да се прикаже живеењето во сел-

ска и градска средина, зачувувајќи ги обичаите, културните, традиционалните и други вредности на кумановскиот регион. Воедно беше промовирана здрава, природна кумановска храна подготвена од околу 16 жени од град и село, а беа прикажани и можностите за развој на алтернативниот, руралниот и еко туризмот.

Со поддршка на Мрежата за рурален развој и во соработка со невладината организација „Хуманост“, Етно Беба организираше предногодишна забава во Куманово за децата со пречки во развојот во Центарот за лица со пречки.

Етно Беба присуствуваше на повеќе настани и манифестации меѓу кои:

- Балканскиот саем “Ракотворци - чувари на традицијата” кој се одржа во Скопје од 28-30 јуни 2013 година;
- Пехчевски ПАВЛОВДЕН во Пехчево од 10-13 јули 2013 год. каде учествуваше заедно со Организација на жените од Пехчево;
- Илинденските денови во Битола и Крушево, каде зеде активно учество во настаните организирани од жените ракотворци од Битола;
- Манифестацијата МАЛЕШЕВИЈАТА НА ДЛАНКА, која Општина Берово традиционално ја организира по повод ГОЛЕМА БОГОРОДИЦА на Плоштадот во БЕРОВО каде Етно Беба е присутна веќе деветта година по ред;
- Европски денови на културно наследство, кои оваа година се одржаа од 24-30 септември во Приштина на плоштадот “Мајка Тереза”, во организација на Отворена порта и Г-ѓа Бејтузаре Мухареми, каде Етно Беба по десетти пат учествува како единствен претставник од Македонија;
- Денот на руралната жена, организиран на 15 октомври 2013 во Неготино, од страна на ФФРМ.

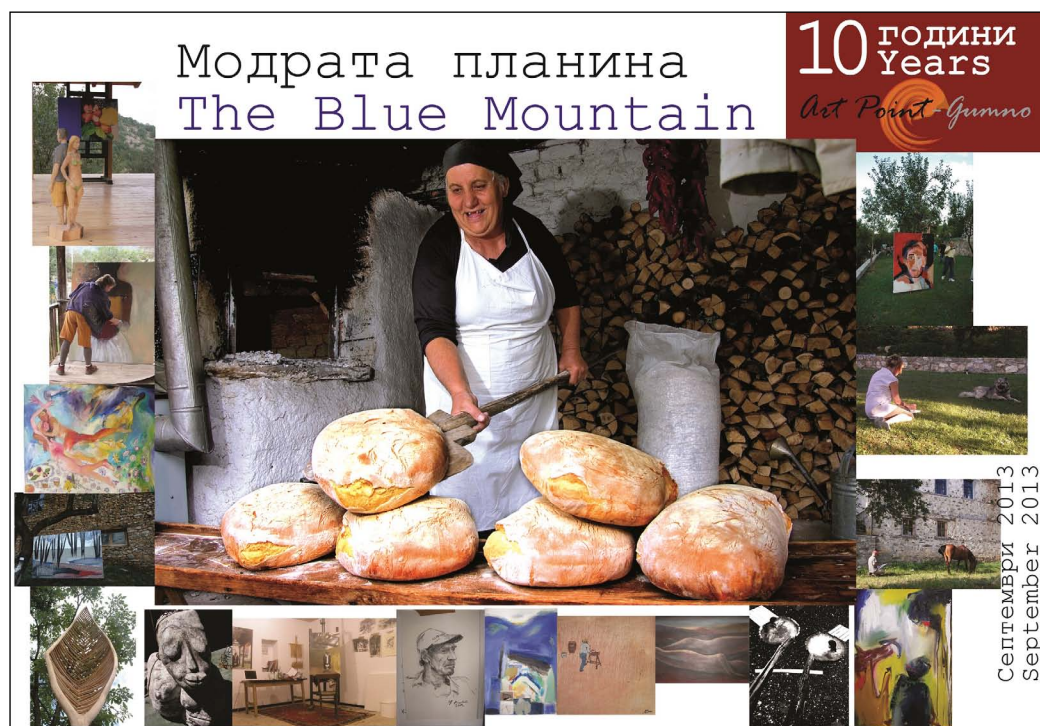

Отворено студио: „МОДРАТА ПЛАНИНА” во АРТ ПОИНТ – ГУМНО

10 години регрутирање на културни амбасадори за Македонија

Почнувајќи од 2003-та, во меѓународниот уметнички центар АРТ ПОИНТ – ГУМНО престојуваа и твореа повеќе од 40 афирмирани уметници од целиот свет кои и денес ја реализираат заложбата на центарот – да делуваат како културни амбасадори за Македонија.

од постојаната колекција на меѓународниот центар како ретроспектива на сработеното во изминатите 10 години.

Самата работилница, траеше 15-тина дена, поточно од 2-15 септември. Уметниците имаа можност повторно да се навратат на своите инспирации од Слоештица и Македонија воопшто, но и да се запознаат меѓусебно и да дискутираат за нови проекти од меѓународен и регионален карактер. Приоритет им беше даден на проектите кои ќе имаат за цел да ги истакнат културно-уметничките, историските и природните вредности на Македонија и нејзиното богато духовно наследство.

Сместувањето на уметниците беше организирано во приватни куќи, кај семејства од селото што дополнително го збогати проектот од социо-економски аспект. Оброците

По повод 10-годишниот јубилеј од постоењето на меѓународната уметничка резиденција АРТ ПОИНТ – ГУМНО, во Септември 2013 година, во меѓународниот центар во селото Слоештица беше организирана умет-

ничка работилница на тема „Модрата планина”.

На работилницата учествуваа 10 гости/уметници од Велика Британија, Германија, Данска, САД, Словачка, Унгарија и од Чешка.

На конкретната работил-

ница, и претходеше изложба „10 Годици АРТ ПОИНТ - ГУМНО” што се реализираше во рамките на манифестацијата Битолско културно лето 2013 – БитФест во галеријата МА-ГАЗА во Битола во периодот од 26 јули до 1 август. Изложени беа над 50 дела

беа подготвувани од членовите на центарот, а од време на време, традиционални специјалитети од земјите кои ги претставуваат готвеа и гостите.

Делата создадени за време на оваа работилница беа тематски („Модрата планина“) и, при крајот на работилницата, на т.н. „Отворено студио“ што се одржа на 10 септември, беа изложени во галеријата и

на отворениот простор на центарот.

Работилницата беше реализирана на високо професионално ниво и доживеа голем публицитет, со поддршка од Министерството за култура на РМ, а посебно благодарение на финансиските средства од сопствен/приватен буџет на организаторите и нивната безрезервна, исцрпна волонтерска работа.

Седмото СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ во чест на вечниот живот на браќата Љубе и Владо Цветановски

СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ

28 август 2013 год.
Голема Богородица, с.Слоештица

Програма:

18:00 „Беседа за Петре М. Андреевски“ Јордан Плевнеш (локација: Селски гробишта)

18:15 „Детето во светот“ - Документарен филм, премиера. Сценарио: Владо и Љубе Цветановски. Режија: Гоце Цветановски (Локација: ОУ Браќа Миладиновци)

19:30 „Секојдневни надмудрувања“ - промоција на првото печатено дело на Љубе Б. Митрејчевски. Промотор: Добре Тодоровски (локација: Средсело)

20:00 „Песни за Македонија“ промоција на стихозбирката на Дик Робертс. Промотор: Елизабета Баковска (локација: Средсело)

20:30 „Вечниот живот на Владо Цветановски“ - поетско сценски ораториум посветен на ликот и делото на Владо Цветановски (локации: Средсело - Мостот Бела Река)

20:45 „Омаж за Владо Цветановски“ - визуелен омаж за работата на Владо Цветановски во полето на театарот и филмот (локација: Мостот Бела Река)

Поддржано од: Г-дин Љупчо Блажевски, Градоначалник на Општина Демир Хисар

Art Point Гумно & ЕНОХ

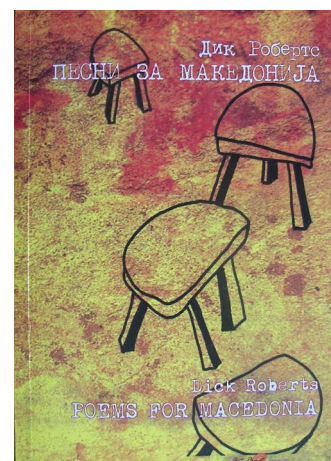
Меѓународниот центар за уметност и одржлив развој АРТ ПОИНТ – ГУМНО и продукциската куќа ЕНОХ, на 28^{ми} август 2013 год., на празникот Голема Богородица, во селото Слоештица, по седми пат ја организира мултимедијалната манифестација „СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ“ што се одржува во чест на Петре М. Андреевски, писателот кој најдлабоко проникна во битта на македонскиот народ. Годинава, заради прераната смрт на еден од духовните татковци на овој

настан – режисерот, професор и драматург Владо Цветановски и неговиот брат Љубе Цветановски – истакнат писател, сценарист, патеписец и професор, целта на организаторите беше симболично да го прослават нивниот вечен живот. По беседата за Петре М. Андреевски што на гробот на великанот, годинава ја одржа Јордан Плевнеш, во училиштето во Слоештица, предпремиерно, беше прикажан документарниот филм „Детето во светот“ во режија на Гоце Цветановски. Филмот е инспириран од автобио-

графскиот текст «Детето во мене» на Љубе Цветановски. Секавањата од детството во Слојштица и Демир Хисар на големиот светски патник се илустрирани со слики од неговите патеписи. Вечниот живот на Владо Цветановски е поетско сценски ораториум на кој настапија актери/ликови од неговите оригинални сценски дела, а на мостот Бела Река, каде Цветановски секое лето акумулираше нови инспирации, беше проектиран визуелен омаж за неговата работа во полето на театарот и филмот.

Во рамките на манифестацијата, беа промовирани и две книги: збирката народни кажувања од демирхисарскиот регион со наслов „Секојдневни надмудрувања“ на Љубе Б. Митрејчевски (издание на авторот) и стихозбирката „Песни за Македонија“ од американскиот уметник Дик Робертс кој од 2007 година е почесен жител на селото (издание на АРТПОИНТ – ГУМНО, поддржано од Министерство-то за култура на РМ). Манифестацијата беше поддржана од Градоначалникот на Општина Демир Хисар, Г-дин Љупчо Блажевски, ЕСРА – Универзитетот за аудиовизуелни уметности и продукциската куќа „Македонска Крепост“.

Подготви: Ирена Андреевска

Остварена соработка помеѓу Центарот за одржливост и напредна едукација и DUNA VISION

Центарот за одржливост и напредна едукација (<http://csae.mk>) од Битола, во текот на ноември, 2013, воспоставија соработка со Duna Vision, невладината организација којашто работи на полето на екологијата и одржливиот развој, за реализација на идни заеднички активности.

Дел од тие активности се организација на Прв Балкански форум за одржлив развој и долгорочниот проект Еко-Село.

Првиот Балкански Форум за Одржлив Развој ќе биде организиран во соработка со повеќе локални организации како што се Националниот парк "Пелистер", Национална установа Завод и Музеј - Битола и Балканика - Скопје. Истиот ќе се одржи во тек на Јуни 2014 и ќе биде простор за претставување на повеќе идеи, организации и индивидуи од полето на одржливиот развој.

Еко-Село е нов концепт кој Duna Vision веќе го реализира во други делови од Европа, додека во Западен Балкан се одлучи токму за Битола како локација за

Еко-Село. За таа цел Duna Vision формира фондација и бара неразвиена земја - површина на подарок, наем или закупување до неколку десетина хектари на растојание од десетина километри од Битола

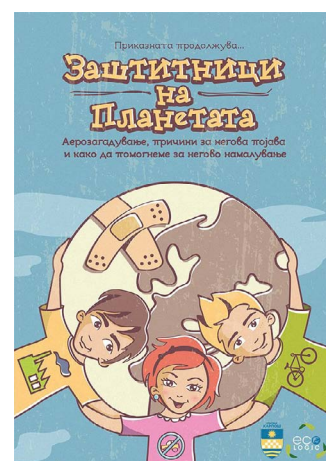
преку локалниот партнер - Центарот за одржливост и напредна едукација.

Еко-Селото ќе овозможи развој на алтернативни одржливи технологии како што се обновливи извори на енергија, орган-

ско земјоделие, пермакултура и ќе претставува место каде студенти на постдипломски и докторски студии од Европска Унија ќе работат практични истражувања во полето на одржливиот развој.

Кампања на организацијата ЕКО ЛОГИК: НА РАБОТА СО ВЕЛОСИПЕД

ментирање на зголемено користење на велосипеди, одење пешки, како и користење јавен транспорт, а ги реализираме преку нашата иницијатива: „Програма за намалување на аерозагадувањето во Македонија“, во која спаѓаат и проектите: „СТОП за паркирање на велосипедски и пешачки патека“;

„На работа со велосипед“ и „Дојди на училиште на еколошки начин“, соопшти организацијата „Еко Логик“ истакнува дека зголеменото загадување за дури и петнаесет пати ги надминува сите граници за нормално живеење и дејствување, а со тоа и правото на чист воздух е сосема прекршено.

Еко Логик“, организација која се грижи за заштитата на животната средина, организираше настан со кој се обиде директно да го привлече вниманието на учесниците во сообраќајот, за да влијае за подигнување на свеста кај граѓаните

кои, како што наведува, секојдневно сè повеќе го губат здравјето заради загадениот воздух. „Нашите активности во моментот, а и во целокупното работење се централизираат на одржлив транспорт, информации и едукации за истиот, предлози и дејствија за импле-

Активности на организацијата ЕКО ЛОГИК во периодот од јули до ноември 2013

Еко Логик е невладина организација која е посветена на зачувувањето и заштитата на животната средина, промовирање на современите еколошки практики, како и следење и унапредување на принципот на одржлив развој. Во периодот од јули до ноември 2013 год. организацијата продолжи со активности од „Програмата за намалување на аерозагадување во Македонија“ (креирана во февруари 2013). Оваа мултикомплексна програма се состои од 15 подпроекти, кои на различни начини придонесуваат во намалувањето на аерозагадувањето. Од овие, започната е реализација на проекти-

те: „Со велосипед на работа» - кампања за, СТОП за паркирање на велосипедско пешачки патеки», „Еко приказни“ - независни стории (истражувачко новинарство), „Биди зелен и дојди на училиште на еколошки начин“ проект за подигнување на свеста кај најмладите (основци).

Понатаму, организираа креативни работилници во основни училишта со цел промовирање на концептот на ЗР - реупотреба / редуцирање / рециклирање.

Како дел од овој проект беа одржани преку 30 работилници на кои од најразлични веќе употребени предмети беа креирани нови - со различни функции од нивните

претходници. Беше организирана работилница со наставници и директори во основните училишта во општина Карпош на тема: аерозагадување и одржлив транспорт (слика атт.)

СТОП за уништувањето на Водно - приклучување во масовната иницијатива за спречување на активностите со кои неповратно се уништуваат белите дробови на Скопје - планината Водно.

СТОП за уништувањето на ВОДНО!

Соработката на ИРЗ со МРР на РМ

www.irz.org.mk

Согласно своите стратешки и програмски активности, Здружение Институт за развој на заедницата (ИРЗ) - Тетово е членка на МРР од 2011 година.

Во текот на 2012 и 2013 година, ИРЗ во соработка со другите организации членки и централната канцеларија на МРР, работи на зајакнување на своите капацитети со цел во следниот програмски период да обезбеди помош и поддршка во заедницата и заинтересирани страни

за рурален развој.

Членувањето на ИРЗ во МРР помага да се позиционира како една од организациите кои се активни и препознатливи со своите заложби за рурален развој во северозападниот регион на Република Македонија, и која обезбедува континуирана поддршка на оние на кои им е потребна помош за спроведување на своите активности, било да се тоа јавни установи, неформални организации, единици на локална самоуправа и други.

Во текот на изминатите 2 години, ИРЗ ја имплементираше школата на ИРЗ на која обезбеди можност за млади невработени лица од рурални подрачја од Тетовоскиот регион да

учествуваат и да ги надградат своите знаења, и потоа со поддршка на ИРЗ да формираат социјални претпријатија во рурални средини со цел да ги адресираат предизвиците на локално ниво.

Од посебна помош за вработените во ИРЗ е можноста за директна и непосредна комуникација со вработените во централната канцеларија при што добиваме квалитетни информации за тековни активности, збиднувања и трансфер на знаење, што многу ја помогна работата на ИРЗ во изминатиот период.

Во текот на 2014 година, ИРЗ предвидува да инвестира повеќе од своите ресурси во рураелн развој на конкретни проекти, кои што ќе бидат спроведени во соработка со општините од рурални подрачја.

„Сончева електрична и топлинска енергија за намалување на емисии на CO₂ од градинка“

Кочани, 17.12.2013

Во периодот од јануари до декември 2014 година во општина Кочани ќе се реализира проектот „Сончева електрична и топлинска енергија за намалување на емисии на CO₂ од градинка“. Носител на проектот е Здружението за поддршка на економскиот развој – Локална акциона група – Кочани. Вкупниот износ на проектот изнесува 46.420 САД долари и истиот е финансиран од Програмата за мали грантови (ПМГ) на Глобалниот еколошки фонд (ГЕФ) во износ од 22.670 САД долари, и кофинансиран од општина Кочани со 21.770 САД долари. Детската градинка „Павлина Велјанова“ – Ко-

чани учествува со финансиски средства во износ од 1.980 САД долари. Генерална цел на проектот е да се намалат емисиите на CO₂ со заштеда на електрична енергија и финансиски средства. Оваа цел ќе се постигне со тоа што во клон 1 од детската градинка ќе се постават хибридни сончеви колектори кои истовремено произведуваат електрична енергија и затоплуваат вода. Клон 1 е избран од причина што овде се наоѓа главната кујна каде што се подготвува храната за сите 4 клона на детската градинка, а тоа значи дека се троши многу поголема количина на топла вода, како за подготвување на храната, така и за миене на садо-

The GEF
Small Grants
Programme

Општина Кочани

ЗПЕР-Локална акциона
група-Кочани

вите. Топлата вода, која засега се загрева на електрична енергија, е потребна и за загревање на водата во болјерите во јаслите која што се користи за капење на дечињата. Дел од добиената електрична енергија ќе се користи и за осветлување на просториите.

Исто така како дел од проектот се планирани активности за формирање и развивање на свеста за значењето на ОИЕ (обновливи извори на енергија) кај најмладата популација, односно кај дечињата од 5 и 6 годишна возраст од големите групи во градинката преку одржување на „Едукативен час“ за кој посебно ќе бидат подготвени боенки на тема ОИЕ, а ќе се реализира и ликовен натпревар на тема „Сонце“ при што првонаградениот цртеж ќе биде предложен да стане лого на градинката. Се очекува намалување на 5 тони CO₂ годишно и заштеда од 94.000 МКД годишно. Заштедените средства ќе се реинвестираат за следни еколошки активности.

Преку медиумската покриеност на проектот, како и преку едукативниот материјал што ќе се подготви во текот на реализацијата на проектот ќе се влијае и врз подигањето на јавната свест кај граѓаните во општина Кочани и соседните општини.

Дополнителни информации за проектот можат да се добијат кај Координаторот на проектот Марија Георгиева на телефон: 078/313-210 или на електронска пошта: lagkocani@gmail.com. Повеќе информации за ГЕФ ПМГ може да се најдат на <http://gefsgpmacedonia.org.mk/> и на <https://sgp.undp.org/>.

Одржан семинар на тема “ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕФИКАСНОСТА ВО РАБОТЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ КОМУНАЛНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА”

Здружението за поддршка на економскиот развој – Локална акциона група Кочани на 18 ноември 2013 год. во Дојран одржа семинар на тема “Подобрување на ефикасноста во работењето на Јавните комунални претпријатија”. Семинарот беше организиран во заедничка соработка со ЦмЦ Екокон - Скопје, Ваталко - Скопје, Техноскоп - Скопје, Мегасофт - Бито-

ла, Фортуна груп - Скопје, ЕКО ПАК Хит - Кочани и Аква сеив - Скопје.

Околу 70 претставници на ЈКП во Република Македонија од раководните структури присуствуваа на овој настан. Беа одржани седум презентации на услуги и производи

што ги нудат фирмите-спонзори. Воедно семинарот беше одлична можност за размена на искуства на работење помеѓу ЈКП од различни градови во РМ и воспоставување на партнерски и бизнис релации помеѓу претставниците на ЈКП и фирмите.

Промоција на КРУШЕВСКАТА КУЛТУРА И ТРАДИЦИЈА

саеми каде изложувајќи ги своите изработки и воспоставувајќи соработка со национални и интернационални организации, ја промовираат крушевската култура.

Во Крушево, градот сместен во срцето на Македонија, во кој секоја кука и улица зборуваат за храброто историско и културно минато, е основана организацијата на жени „Цвет“. Вредните жени од

оваа организација, целата своја љубов, умеење и вештини ги вклопиле во своите ракотворби, истовремено пренесувајќи ги своите особини и умешност на младите генерации. Тие активно работат на зачувување и афирмација на крушевската култура и традиција, преку изработка на ракотворби и подготовка на традиционални крушевски специјалитети. Редовно учествуваат на настаните организирани во својот град, како и на

Отворена изложба „КАРПИНО 2013“ во рамки на 11-та меѓународната ликовна колонија

По повод празникот 11-ти ноември, денот на ослободување на градот, во Н.У.Ц.К „Трајко Прокопиев“ се отвори изложбата „Карпино 2013“ во рамки на 11-та меѓународната ликовна колонија. Изложбата беше посветена на починатиот ак-

тер, уметнички раководител, уметник и член на мултимедијалното здружение „Карпино“, Драгиша Димитриевски Шипе. На колонијата имаше гости од цела Македонија, Бугарија, Србија и Белгија. Кумановци имаа можност да видат 38 дела изработени од страна на 16 уметници – сликари,

вајари и графичари, коишто твореа во периодот од 7-ми до 14-ти август, во ресторанот „Грација“ во Куманово. Со тоа, 11-тата меѓународна ликовна колонија беше окарактеризирана како една од најпродуктивните колонии до сега.

Авторите имаа можност да се дружат, творат и забавуваат потпишувајќи се на специјални лимитирани шишиња вино како спомен, пуштајќи балони

на топол воздух во доцните вечерни часови како порака.

На отварањето на колонијата беше промовирана бистата Драгиша Димитриевски - Шипе. Мултимедијалниот центар Карпино, организираше посети за учесниците на манастирот Карпино, опсерваторијата Кокино, манастирот Св. Ѓорѓи, Старо Нагоричане, црквата Св. Никола во Куманово и други места.

Едукативно предавање за РАК НА ДОЈКА

На 11 декември 2013 год. во с. Житоше, општина Долнени, во амбулантата на с.Житоше, Здружението “БОРКА” во соработка со Здружението СЖЖ-Житоше, одржа едукативно предавање за ракот на дојката.

На предавањето се обратија :

- Г-ѓа Биба Додева-Претседател на БОРКА, «Ракот на дојка може да се излекува»
- Г-ѓа Сабахета Мерсими-Здружение СЖЖ- Житоше
- Др.Елизабета Бабушку, спец.радиодијагностичар, РЕМЕДИКА Скопје, «Процедури во современата дијагностика на ракот на дојката»
- Г-ѓа Жаклина Јовановска, Медикус хелп Скопје, “Лимфедема”

ГОДИШНО СОБРАНИЕ на Мрежата за рурален развој

На 22.11.2013 година, Мрежата за рурален развој на Република Македонија го одржа своето трето Годишно собрание на кое присуствуваа 44 претставници на организациите - членки на МРР.

Годишното собрание го отвори претседателот на Мрежата за рурален развој на РМ, (МРР), г-дин Петар Ѓоргиевски, посакувајќи им добредојде на сите присутни членки на МРР. Веднаш по неговото обраќање, г-ѓа Весела Ламбевска Домазетова, претседател на Управниот одбор на МРР на РМ, ги презентираше реализираните активности на Мрежата за рурален развој во периодот 2012/2013 година.

Своја презентација имаше г-дин Васко Хаџиевски на тема „Влијание на климатските промени во различни инфраструктури“. Тој предизвика голем интерес и внимание кај присутните објаснувајќи ги карактеристиките на различни типови инфраструктура, потенцијалните влијанија од климатските промени врз истите, како и можностите за адаптација. Александра Тодоровска од Мрежата за рурален развој на Република Македонија, се обрати директно до членките, покренувајќи прашања во однос на тековната комуникација и споделувањето информации со организациите членки.

Таа изрази официјално добредојде на трите нови членки кои се вклучија во МРР во текот на 2013 год. и информираше за подготовката на новиот број на електронскиот билтен.

На крајот од излагањето на сите говорници, беше отворена дискусија, при што имаше конструктивни предлози од страна на членките.

Петар Ѓоргиевски испрати апел до сите организации за поголема проактивност и иницијативност од нивна страна. Потребно е идеите да потекнуваат од самите членки и потребите во руралните средини, а Мрежата е спроведувач на истите на повисоко ниво, согласно со bottom-up пристапот, што претставува основа на нејзиното работење.

По завршување на Годишното собрание беше организирана активност за вмрежување на организациите членки на МРР со цел подобро меѓусебно запознавање и остварување можности за соработка, преку презентација на своите здруженија и активности на однапред поставените штандови.

Петар Ѓоргиевски испрати апел до сите организации за поголема проактивност и иницијативност од нивна страна. Потребно е идеите да потекнуваат од самите членки и потребите во руралните средини, а Мрежата е спроведувач на истите на повисоко ниво, согласно со bottom-up пристапот, што претставува основа на нејзиното работење.

МРР учествуваше на Комисијата за Европски прашања

На 29 октомври 2013, Претседателот на Мрежата за рурален развој, Петар Ѓоргиевски, учествуваше на шестото продолжение на 42. Седница на Комисијата за Европски прашања посветена на надзорната расправа на тема: „Користење на фондовите од инструментот за претпристапна помош-ИПА во Република Македонија“ за ИПА КОМПОНЕНТА V: Рурален развој.

На ова продолжение сведочеа шест сведоци, меѓу кои и министерот за животна средина и просторно планирање, г. Абдула-

ким Адеми, министерот и заменикот на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија, г. Љупчо Димовски и г. Зоран Коњановски.

Во врска со компонентата V, а која се однесува на руралниот развојот во Република Македонија, на прашањата на пратениците одговараа и раководителот на телото за управување со ИПАРД програмата, г-ѓа Маргарита Делева, претседателот на мрежата за рурален развој на Република Македонија, г. Петар Ѓоргиевски, како и од Федерацијата на фармери, г. Андрија Секуловски.

Во своите сведочења присутните гости информираа за искуствата при користењето на европските пари, при што информираа за измените во насока на подобрување и олеснување на процедурите за добивање на финансиски средства преку овој инструмент, како што се воведувањето на ИПАРД Гилотината и модифицираните програми за користење на поголем број на проекти.

Пратениците Антонио Милошоски, Хајрула Мисини, Панче Орцев, Горан Сугаревски, Владанка Авировиќ, Ленче Николовска, Дешира Имери, Панче Дамески, Саво Марачков, Станка Анастасовска и Христина Рунчева поставија повеќе прашања, кои главно се однесуваа на можностите ИПАРД средствата да бидат достапни за граѓаните, зошто е мала искористеноста на овие средства, каде се лоцираат слабостите за нивна поголема искористеност и друго. (извор: www.sobranie.mk)

Учество на Мрежата за рурален развој на манифестацијата „ПРЕСПАНСКИ ЈАБОЛКОБЕР“

Во периодот од 27-ми до 29-ти септември, општина Ресен по 13-ти пат ја организираше манифестацијата „Преспански јаболкобер“ која традиционално се одржува во чест на Јаболкото и отпочнување на бербата на јаболка. Манифестацијата опфати бројни активности од областа на земјоделството, културата, туризмот, уметноста и спортот. Оваа голема стопанско - културна манифестација е поврзана со празнувањето на православниот христијански празник Крстовден и во-

едно претставува традиционален почеток на бербата на јаболката во Преспа.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија зема учество на годинешниот настан „Преспански Јаболкобер 2013“ изложувајќи свои промотивни материјали на 28-ми септември, денот којшто беше посветен на туризмот. На штандот на мрежата беа поканети активните членки од овој регион, кои сакаа да ги презентираат активностите што ги спроведуваат во рамки на своите организации.

Студиска посета во Израел

По првичната имплементација на активности за адаптација кон климатските промени во демонстративни овошни, зеленчукови и лозови насади во рамки на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, за земјоделците корисници на проектот беше обезбедена редовна техничка помош за правилна апликација на специфичните адаптивни мерки од страна на технички експерти. Тие ги следеа раните одговори и прелиминарни ефекти од употребата на овие практики. Сепак, со цел да се

спроведува натамошна успешна имплементација на овие нови аплицирани практики и потенцијално да се разгледаат нови апликативни мерки за адаптација кон климатските промени, потребно е на земјоделците корисници на проектот и техничките експерти да им се обезбеди искуство од прва рака и други успешни случаи.

Во таа насока, проектот одлучи да организира студиско патување за земјоделците корисници, советниците од АПРЗ и техничките експерти, како би се запознале со интернационалното искуство кое ќе им обезбеди мож-

ност за учење, размена на искуства и детали поврзани со воспоставувањето и функционирањето на успешни практики за адаптација кон климатските промени. Во периодот од 14 јули до 19 јули, дванаесет учесници имаа можност да го посетат Израел како земја со напредно искуство во практики апликативни

за климатските промени. Земјоделците корисници на проектот, советниците од АПРЗ и техничките експерти беа запознаени со интензивното производство на зеленчук и грозје, производство на семе за градинарски култури, применето истражување во градинарството и различни применети земјоделски технологии.

Студиска посета во Италија

Проектните активности на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени се креирани врз основа на позитивните искуства од интернационалните практики за адаптација на земјоделското производство кон климатските промени, прилагодени на

нашиот терен и климатски околности. Сепак, останува фактот дека сеуште не се доволни практичното искуство и како последица на тоа стекнатата експертиза. Истото може да се заклучи за јавните институции коишто регулираат прашања во областа на климатските промени, меѓу кои е и Министерството за земјоделство,

шумарство и водостопанство.

Со цел градење на капацитети во земјава, во однос на адаптивни практики за климатски промени, проектот инвестираше во интернационално студиско патување наменето за проектниот менаџмент, техничките советници за адаптивни практики и релевантни претставници на МЗШВ. Студиската посета беше организирана во Италија во периодот од 14 јули до 20 јули. Во рамки на патувањето беа организирани средби со креаторите на иницијативи и политики во доменот на климатските промени во земјоделството, специјалисти за климатски промени и регионал-

ни власти одговорни за имплементација на регионалните политики за климатски промени во земјоделството, како и посети на фарми кои спроведуваат мерки за справување со климатските промени.

Учесниците имаа можност да го набљудуваат Европското искуство во обезбедување на соодветни одговори за адаптација кон климатските промени во земјоделството како дополнително на креирањето политики и развој на стратешки документи за климатски промени, конкретни акции/мерки за адаптација кон климатските промени кои ги презема релевантното министерство итн.

Караванот за климатски промени им помага на руралните заедници да се адаптираат

Со настанот во Свети Николе на 26 септември, Караванот за климатски промени организиран од проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, ја заврши есенската кампања со последната од вкупно четири посети низ земјава. Донесувајќи ги експертите за климатски промени во руралните средини, Караванот за климатски промени ги едуцира индивидуалните земјоделци и нивните заедници во однос на очекуваните ефекти од климатските промени. Низ сесии на отворени прашања и одговори, експертите ќе дискутираат за одредени проблеми со кои се

соочуваат земјоделците, ќе споделат стратегии за адаптација кон ефектите од климатските промени и ќе ја нагласат важноста од проактивни одговори на ниво на заедницата. Свое обраќање имаа Министерот за земјоделство, Љупчо Димовски, директорот на мисијата на УСАИД во Македонија, Џејмс Стејн, градоначалникот на

Свети Николе, Зоран Тасев и директорот на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, Петар Ѓоргиевски.

„Од неодамна Македонија е под влијание на потопла и посува клима, а со тоа е се повеќе склона кон појава на топлотни бранови, суши, поплави и град. Како земјоделци, најдобро го разбирате значењето на ова. Вие директно ги доживувате последиците од климатските промени,“ рече директорот на мисијата на УСАИД, Џејмс Стејн. „Ние сакаме да ги редуцираме негативните ефекти од климатските промени врз земјоделството преку развивање и споделување на достапни технологии за адаптација кон климатските промени, поврзани

со потребите на индивидуалните земјоделци.“

Со цел да се редуцираат негативните ефекти од климатските промени на земјоделскиот сектор во Македонија, проектот работи со индивидуални земјоделци и нивните заедници во насока на развивање и дисеминација на достапни техники и практики за адаптација кон климатските промени, спроведува сеопфатни јавни кампањи и помага во градењето на капацитети на индивидуалните земјоделци.

Покрај Свети Николе, во текот на месец септември, Караванот посети уште три локации: Валандово на 18 септември, Ресен на 21 септември и Кривогаштани на 25 септември.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија во студиска посета на САД

Заменик директорот на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, Весела Ламбевска Домазетова, заедно со претставник на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Лидија Чадиговска, учествуваа во програмата за меѓународни лидерски посети, нарече-

на “Прилагодливост кон климатските промени”, спонзорирана од страна на Стејт Департментот на САД, а администрирана од страна на невладината организација Светско учење.

Во рамки на програмата која беше организирана во периодот од 1 до 11 декември, 2013 год. беа реализирани повеќе средби со индивидуалци и претставници од орга-

низации од САД, со цел да им овозможат на претставниците од невладиниот сектор, националните и локалните власти во Македонија, да се запознаат со нови технологии и пристапи кон климатските промени во областа на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и енергетската ефикасност.

Стејт Департментот, како специфични цели

на проектот ги истакна: истражување на соработката помеѓу федералните, државни и локални нивоа на власта и нивната улога во климатските промени; испитување на јавни-приватни партнерства адресирани на климатските промени; анализа на нови технологии и стратегии во рамки на климатските промени и животната средина.

Отпочнување на активности за промоција на ЛЕАДЕР пристапот во југоисточниот плански регион на РМ

Во рамки на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, Мрежата за рурален развој на Република Македонија предвиде реализација на активности поврзани со промоција на ЕУ ЛЕАДЕР пристапот во општини од југоисточниот плански регион во кои влијанието од климатските промени се одразува негативно врз севкупното живеење на руралните домаќинства. Со афирмација на ЕУ ЛЕАДЕР пристапот во руралните средини, МРР тежнее кон развој на капацитетите на сите засегнати страни во руралните средини со што ќе се подобри нивното знаење и способности за партиципативно планирање во процесите на носење на одлуки од важност за заедницата. Во рамки на овие актив-

ности МРР ќе поддржи создавање на ентитет, Локална акциска група во форма на јавно приватно партнерство вклучувајќи партнери од јавниот, приватниот и граѓанскиот сектор, покривајќи ги интересите на различни засегнати страни од 4

општини во овој регион (Струмица, Василево, Босилово и Ново Село). Групата ќе има за цел, да ги претставува интересите на различни засегнати страни коишто постојат и работат на руралната територија во општините. Целта на групата ќе биде да развие стратески документ за локален развој кој ќе ги поддржи и обедини локалните иницијативи и акции.

За реализација на ваквите активности што значително ќе придонесат во подобрувањето на одржливи практики во руралните средини

во Македонија, на 13 декември 2013 год. во Струмица, Мрежата за рурален развој на Република Македонија потпиша меморандум за соработка со Центарот за развој на југоисточниот плански регион. Истиот ден беше одржана работилница, на која беа поканети сите десет општини од овој регион, со цел да се запознаат со ЛЕАДЕР пристапот како метод за поттикнување и спроведување на локален развој во руралните средини, неговото значење како идна ИПАРД мерка, како и да се презентираат планираните активности.

Споделување на досегашните резултати и достигнувања од проектот на УСАИД за Адаптација на земјоделството кон климатските промени

Мрежата за рурален развој организираше две работилници, на 13 декември во Росоман и на 20 декември во Гевгелија, со цел да ги сподели искуствата и резултатите од адаптивните земјоделски практики, имплементирани и тестирани во периодот од започнувањето на спроведувањето на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, април 2012 год., до денес. Присутните земјоделци

од околината на Росоман и Гевгелија, имаа можност да се запознаат со различните техники и мерки за адаптација кон климатските промени, кои беа демонстрирани и тестирани во лозарството, градинарството и овоштарството. Покрај резултатите и достигнувањата од спроведените адаптивни мерки, експертите го презентираа едногодишниот мониторинг на ерозивните процеси, како и придобивките од примената на адаптивни мерки за заштеда на вода во земјоделското производ-

ство. На крајот од работилниците имаше отворена дискусија, каде земјоделците можеа да ги споделат проблемите кои се јавуваат во текот на нивната земјоделска работа и да добијат ко-

рисни совети од страна на експертите, како да се справат со ефектите од климатските промени и какви адаптивни мерки да воведат за да ги заштитат културите во овоштарството, градинарството и лозарството.

Вклучување на МРР во Програмата на УСАИД за подобрување на работењето на организациите - ППРО

Мрежата за рурален развој на Република Македонија беше избрана како една од петте организации кои ќе ја добијат поддршката од Програмата на УСАИД за подобрување на работењето на организациите (ППРО) во наредните две години. За таа цел, на 18 Ноември 2013 година во просториите на Амбасадата на САД се потпиша и меморандумот за разбирање помеѓу МРР и споменатата програма на УСАИД. Со цел планираните активности во ППРО за подигање на капацитетот на МРР да го дадат посакуваниот ефект за организацијата, МРР ќе биде непосредно активно вклучена во текот на целиот програмски период

и тоа од спроведувањето проценка на состојбата на организацијата, па се до креирање и имплементирање организационски интервенции. За спроведување на ППРО УСАИД ја ангажираше консултантската компанија ДЕТРА Центар. Оваа консултантска компанија има своја сопствена консултантска методологија, темелена на најсовремените светски партиципативни пристапи, но приспособена кон нашите специфичности и кон партиципативниот пристап на УСАИД за јакнење на човечките и организациските капацитети. Како и кај поголем број други консултантски методологии и според методологијата на ДЕТРА Центар, активно-

на организациските капацитети и изведба започнуваат со соодветна дијагноза на состојбите во организацијата. Таа почетна активност на дијагностицирање беше спроведена на тридневна креативна работилница именувана како Холигноза (сеопфатна организациска дијагноза), која се одржа од 4ти до 6ти декември во Битола, каде учествуваа претставници на

организациите – членки на МРР. Во текот на декември беа организирани и 4 состаноци со фокус групи кои беа составени од сите членки на МРР соодветно поделени во 4 региони, кои дополнително помогнаа во дефинирањето на состојбата на мрежата, како и можностите и условите за натамошно подобрување на работењето и долгорочна одржливост.

Конференција за семејно земјоделство во Брисел

На шеесет и шестото заседание на Генералното собрание на Обединетите Нации, 2014 беше означена како меѓународна година на семејното земјоделство. Водена од Организацијата за храна и земјоделство, таа има за цел да го сврти вниманието врз семејното земјоделство со тоа што ќе го насочи светското внимание кон неговата улога во ублажување на гладот и сиромаштијата, обезбедување на доволно храна и средства за живот, штитејќи ја истовремено околината и биодиверзитетот. Како резултат на овој контекст на декларацијата на ОН за 2014 како

меѓународна година на семејно земјоделство, заедно со придонесот од онлајн консултации направени на 02.08.2013 и 11.10.2013, Европската конференција на словена како : Семејно земјоделство – Дијалог кон поодржливо и зајакнато земјоделство во Европа и светот, организирано од Европската Комисија, се одржа на 29 Ноември 2013 во Брисел. Мрежата за рурален развој на Република Македонија како проактивен застапник на руралните заедници, имаше свој претставник кој присуствуваше на конференцијата. Конференцијата привлече големо внимание. Повеќе од 400 учесници од кои

некои од најистакнатите и најкомпетентните личности во земјоделската политика на Европа, се собраа да дискутираат за важноста улога на семејното земјоделство, клучните предизвици и приоритети за во иднина како и за тоа кои се најдобрите начини за поддршка на семејните фарми.

Едни од главните говорници на конференцијата беа Г-ѓа Лорета Дормал Марино, заменик Генерален Директор, Генерален Директор на Директоратот за земјоделство и рурален развој на Европската Комисија Г-н Дачиан Чолош, Комесарот за земјоделство и рурален развој на Европската Унија, Карло Петрини, Претседателот на меѓународното движење Slow Food чија презентација беше придружена со големи овации од присутната публика. Покрај домашните учесници на Конференцијата исто така беа повикани еминентни гости говорници од земјите надвор од Европа кои исто така имаа свој придонес во заклучоците.

Исто така, на конференцијата беа одржани

три паралелни работилници со следниве теми:

- Работилница 1: Најдобри примери од семејно земјоделство
- Работилница 2: Форми на организација за појаки семејни фарми
- Работилница 3: Пристап кон нови технологии и истражување

Конференцијата заврши со панел дискусија на високо ниво на којашто најголемиот значаен инпут дојде од размена на ставови за семејно земјоделство од сите учесници.

Дополнително, заклучоците од оваа конференција ќе придонесат кон Европската регионална конференција на Организацијата за земјоделство и храна, закажана од 1-ви до 4-ти Април 2014 во Букурешт, Романија како и кон настаните поврзани со семејно земјоделство што ќе бидат организирани во текот на 2014 година.

Учество на МРР на РМ во 28 собрание на Постојаната работна група за рурален развој на Југоисточна Европа

Александра Тодоровска, како претставник на Мрежата за рурален развој на Република Македонија присуствуваше на 28-от собир на Собранието на Постојаната работна група за рурален развој на Југоисточна Европа, кој се одржа во

Гмунден, Австрија, во периодот од 4 декември до 8 декември.

Во рамки на програмата беа организирани теренски патувања, каде посетителите имаа можност да соберат искуства од добрите практики реализирани во околината на Гмунден. На собирот

беа презентирани заклучоците од седмиот годишен работен состанок на министерства-

та за земјоделство од Југоисточна Европа, акциониот план на Балканската мрежа за рурален развој, програмите за рурален развој на Австрија и беа отворени дискусии за соработката на Постојаната работна група со повеќе меѓународни организации.

Членовите на Балканската мрежа за рурален развој, меѓу кои беа претставниците на мрежите за рурален развој од Р. Македонија, Србија, Црна Гора и Косово, ја искористија ваквата можност, за да остварат средба, каде разговараа за идните активности на мрежата.

Објавена книга од ПРЕПАРЕ

Книгата, „Духот на заедницата победува - Како граѓанското општество ја поддржува рурална Европа“, претставува потврда за долгогодишната активност на Европската организација на граѓански мрежи, ПРЕПАРЕ – Партнерство за рурална Европа, уште од нејзиното формирање во 2000 година. Оваа книга, која што се

состои од голем број на изјави од поединци вклучени во руралниот развој од јавниот и граѓанскиот сектор во Европа, воедно промовирана и од Комесарот на Европската Унија за земјоделство и рурален развој Дачјан Чолош, убедливо укажува дека граѓаните и граѓанските организации се целосно заинтересирани да придонесат кон развојните процеси во руралните сре-

дини. ПРЕПАРЕ – Партнерството за рурална Европа направи многу во последните 13 години за да го стимулира јакнењето на граѓанското општество во земјите членки на ЕУ како и претпристапните земји од Централна, Источна и Југо-Источна Европа, охрабрувајќи ги луѓето од руралните средини да земат активно, партнерско учество во социо-економ-

скиот развој на Европската Унија.

Мрежата за рурален развој на Република Македонија е полноправен член на ПРЕПАРЕ од 2012 година и исто така учествува со своја изјава во оваа книга и ги презентира своите видувања за развој на демократијата, владеењето, партнерството и развојот на човечкиот капитал во руралните средини.

Учество на Мрежата за рурален развој на Република Македонија на првиот Европски рурален парламент

На 13 ноември 2013 год. во Брисел, беше организиран првиот Европски рурален парламент, ЕРП. Во соработка и со поддршка на Европскиот економски и социјален комитет, парламентот беше одржан во нивните простории во Брисел и претставуваше стратески собир во самиот центар на Европската политичка моќ. На настанот присуствуваа повеќе од 150 претставници на 70 рурални организации, меѓу кои и претставник на Мрежата за рурален развој на РМ, со цел да ги постават проблемите со кои се соочуваат руралните заедници на агендата на ЕУ и да извршат влијание врз политиките коишто ги обликуваат нивните животи.

Европскиот рурален парламент е концепт, идеја, настан, визија на рурални асоцијации и локални заедници. Тој претставува Форум за размена на идеи и искуства помеѓу националните рурални движења и мрежи. Целта на ЕРП е да спроведе заеднички глас за

зајакнување на руралното движење во Европа. Европскиот рурален парламент ќе создаде заедничка изјава која ќе влијае на Европската рурална политика, на подобрување на дијалогот помеѓу носителите на одлуки на локално ниво, на размена на искуствата на успешен локален развој и ќе најде форма во која ЕРП ќе продолжи да

живее низ Европа.

Руралните движења кои земаа учество во иницијативата дојдоа до заклучок дека имаат бројни заеднички проблеми и интереси како што се квалитетот на училиштата во руралните средини, пристапот до здравствени установи и други основни услуги, како и можноста да се влијае на

политиките на ЕУ.

Европскиот рурален парламент создаде совршена мешавина на мислења од повисоките и пониските нивоа, во комбинација со праксата. Процесот ќе продолжи после настанот, во облик на задачи и одлуки кои ќе бидат изнесени од страна на работните групи, кои понатаму ќе известуваат за прогресот.